

Stedelijke vernieuwing in Noord-Holland 2010–2014

PROVINCIALE UITWERKING VAN
HET RIJKSBELEIDSKADER ISV-3

BELEIDSKADER

INHOUD

1	Inleiding	4
	Collegeprogramma	5
	Continuïteit	5
	Decentralisatie vanaf 2011	6
	Toetsbare, meetbare en afrekenbare afspraken	6
	Handreiking	6
2	Terugblik ISV-2	7
	ISV beleid tot nu toe	8
	Provinciale doelstellingen binnen ISV	8
	Berekeningswijze ISV / multiplier	8
	Samenwerking met gemeenten	9
	Bodemtaken provincie en gemeenten	10
	Kennisuitwisseling	10
3	Hoofdpijnen rijksbeleidskader	11
	Doelstellingen	12
	Decentralisatie	13
4	Provinciale beleidsprioriteiten	14
	Onze prioriteiten	15
	Wonen	15
	Versterking van de sociaal - culturele infrastructuur	16
	Versterking van de stedelijke economie	18
	Bodem	19
	Water	19
5	Financiële middelen	20
	Rijksmiddelen	21
	Provinciale middelen	22
	Multiplier: voor- nadelen	22
	Gewijzigde hantering van de multiplier	22
6	Vereisten voor gemeentelijke programma's en projecten	23
	Status gemeenten	24
	Programmameenten	25
	Notitiegemeenten	25
	Regionale afstemming	25
7	Procedure en planning	26
	Traject vaststelling Beleidskader, verdeelsleutel en verordening	27
	Beoordelingstraject gemeentelijke plannen en subsidieverlening	27
	Bijlage 1	28
	Verordening Stedelijke Vernieuwing Noord-Holland 2010	

DOCUMENTATIE ISV-3

De documentatie voor het investeringsbudget stedelijke vernieuwing 3 (hierna: ISV-3) bestaat uit 4 onderdelen: de uitwerking van het Rijksbeleidskader, de handreiking, Nieuw Bodemstede en de verordening.

Beleidskader

De provinciale uitwerking van het Rijksbeleidskader is de beleidsmatige, weergave van wat de provincie Noord-Holland beoogt met het ISV-3. Het concentreert zich op de wijze waarop de provincie het ISV in de periode 2010–2014 wil gaan besteden, wat voor doelen de provincie en het Rijk wensen te bereiken en wat voor middelen hiervoor beschikbaar zijn gesteld.

Handreiking

De handreiking is bedoeld als hulp bij het aanvragen van het ISV-3 door gemeenten. Het document geeft de procedure aan voor het aanvragen van ISV gelden in de vorm van een stappenplan; het geeft tevens een aantal spelregels, praktische informatie en voorbeelden voor het concreet maken van (gemeentelijke project-/notitie-/programma)doelen. Als bijlage is het document Nieuw Bodemstede toegevoegd.

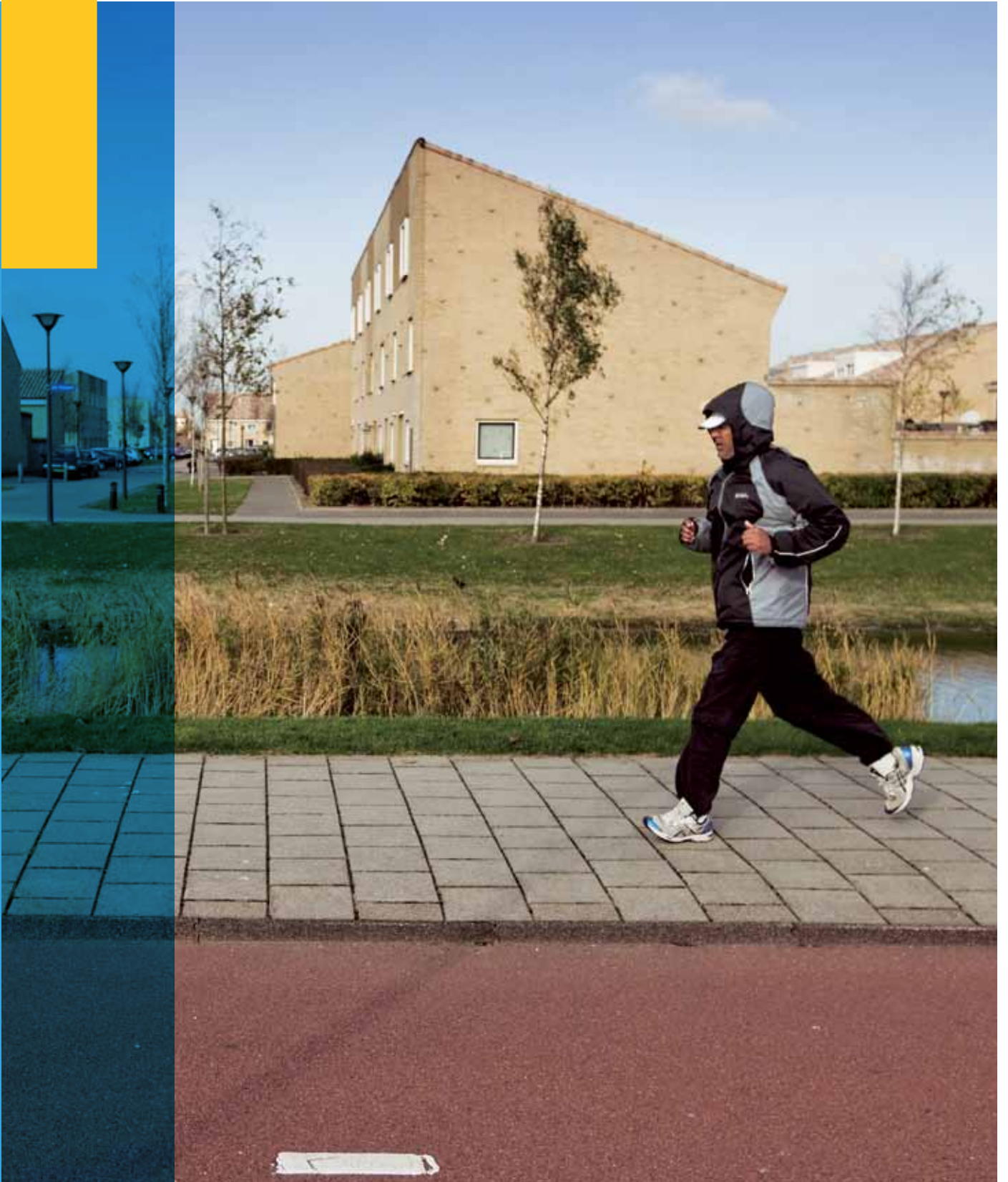
Nieuw bodemstede

Nieuw Bodemstede is de provinciale handreiking voor het hoofdstuk bodem binnen de gemeentelijke notities en meerjarenontwikkelingsprogramma's. Nieuw Bodemstede wordt door de provincie aan de bodemcontactpersonen van gemeenten en milieudiensten digitaal beschikbaar gesteld en is ook als bijlage toegevoegd bij de handreiking.

Verordening

De verordening is de juridische vastlegging van de voorwaarden die verbonden worden aan de besteding van het ISV.

INLEIDING

Deze provinciale uitwerking van het Rijksbeleidskader Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 3 (ISV-3) 2010-2014, dat hier voor u ligt, geeft een beeld van het beleid van de provincie Noord-Holland op het gebied van stedelijke vernieuwing. Het concentreert zich op de wijze waarop wij (de provincie Noord-Holland) het ISV in de periode 2010-2014 willen gaan besteden. Het ISV is een nationaal budget dat voortvloeit uit de Wet stedelijke vernieuwing. In 2011 zal het investeringsbudget worden gedecentraliseerd naar gemeenten en provincies en vervalt de Wet stedelijke vernieuwing.

Het ISV-beleid werkt met 5-jaars perioden. In de eerste periode (2000-2004) lag het accent bij de gemeenten om – met steun van de provincie – in samenwerking met woningcorporaties en andere investeerders te komen tot integrale programma's en projecten die aansluiten bij de veelheid aan ISV-doelstellingen. In de tweede periode (2005-2009) is dit voortgezet en hebben gemeenten hun programma's meer aangescherpt en ingebed in het gemeentelijke, intergemeentelijke en provinciale beleid.

Collegeprogramma

In ons collegeprogramma 'Krachtig, in balans' hebben we reeds een aantal hoofdlijnen van ons volkshuisvestingsbeleid (waaronder ISV) neergelegd.

Continuïteit

Voor de derde ISV-periode is het budget voor stedelijke vernieuwing door het Rijk fors verminderd. Dit betekent dat vrijwel alle gemeenten in Noord-Holland te maken zullen krijgen met een aanzienlijke vermindering van de ondersteuning voor stedelijke vernieuwing. In totaal is het budget dat via de provincie Noord-Holland verdeeld wordt, verminderd met 35%. Wij streven voor de derde ISV-periode zoveel mogelijk naar continuïteit wat betreft de beleidsdoelen en willen de bewezen effectiviteit van de systematiek handhaven. Daarbij streven we naar vereenvoudiging en verzakelijking van de subsidierelaties en vermindering van de administratieve lasten voor de gemeenten.

Net als in de voorgaande perioden willen we ook in de periode 2010-2014 eigen provinciale middelen inzetten voor stedelijke vernieuwing. Wij hebben daarvoor in de zgn. tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H) een bedrag gereserveerd van 10 miljoen euro. Dit bedrag willen we vanaf 2010 inzetten om gericht extra impulsen te geven aan stedelijke vernieuwing in geheel Noord-Holland. We zullen de regels en criteria daarvoor in een uitvoeringsregeling vastleggen.

Wat is stedelijke vernieuwing?

De Wet stedelijke vernieuwing geeft de volgende definitie:

'De op stedelijk gebied gerichte fysieke inspanningen die strekken tot verbetering van de leefbaarheid en veiligheid, bevordering van een duurzame ontwikkeling en verbetering van de woon- en milieukwaliteit, versterking van de culturele kwaliteiten, bevordering van de sociale samenhang, verbetering van de bereikbaarheid, verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte of anderszins tot structurele kwaliteitsverhoging van dat stedelijke gebied.'

Uit de opsomming van de vele doelen blijkt al dat het gaat om een integrale opgave waarbij vele beleidssectoren moeten samenwerken. Belangrijk zijn verder de termen 'fysieke inspanningen', en 'stedelijk gebied'. De beperking tot fysieke inspanningen sluit maatregelen uit die gericht zijn op het versterken van sociale samenhang of veiligheid en waaraan geen fysieke investeringen gekoppeld zijn (zoals bijvoorbeeld buurtopbouwwerk of meer politiemensen op straat). De beperking tot binnenstedelijk betekent dat bijvoorbeeld stadsuitbreidingen buiten de bestaande steden en dorpen niet onder stedelijke vernieuwing vallen.

Uit het college programma 2007–2011 'Krachtig, in Balans':

De door het Ministerie van VROM onafhankelijk en objectief vastgestelde behoefte aan woningen is uitgangspunt voor ons beleid. Op dit moment wordt uitgegaan van 150.000 nieuw te bouwen woningen tot 2030 in de Noordvleugel. Om natuur en landschap te sparen bevorderen wij intensief ruimtegebruik. Om in de behoefte te voorzien, streven wij naar zoveel mogelijk verdichting en intensivering binnen de bestaande bebouwing. Eventuele financiële ondersteuning in het kader van de stedelijke vernieuwing (ISV) behoort hierbij tot de mogelijkheden. Wanneer er desondanks onvoldoende woningen op deze wijze kunnen worden gebouwd, zullen uitleglocaties soelaas moeten bieden.

Wij willen een verlenging van de 2e tranche ISV

Eén van de grootste problemen op de woningmarkt vormt het gebrek aan voldoende betaalbare huur- en koopwoningen voor starters, jongeren, senioren en zorgvragers. Wij zullen gemeenten ondersteunen bij het op gang houden van de bouwproductie en het realiseren van een gevarieerd aanbod van duurzame, energiezuinige en levensloopbestendige woningen. Daarnaast zullen wij er bij de gemeenten op aandringen dat zij met woningcorporaties en ontwikkelaars prestatieafspraken maken, waardoor er een gedifferentieerd woningaanbod op de markt kan worden gezet. Dit geeft een positieve impuls aan de doorstroming, waardoor er meer woningen voor de genoemde doelgroepen beschikbaar komen.

Decentralisatie vanaf 2011

De aangekondigde decentralisatie van het ISV-budget naar gemeente- en provinciefonds vanaf 1 januari 2011 betekent dat we meer mogelijkheden krijgen om het ISV-beleid vorm te geven. Tussen het Rijk en provincies is overeengekomen dat er een stelsel van prestatieafspraken zal worden opgesteld. Deze afspraken zullen betrekking hebben op een aantal prestatie-indicatoren en op de wijze van monitoring daarvan. Omwille van de vereiste continuïteit kiezen wij er voor om in deze uitwerking voor de gehele periode 2010–2014 aan de gemeenten duidelijkheid te verschaffen over de beleidsdoelen en de eisen die we stellen aan hun programma's en projecten. Als in de loop van de periode meer duidelijkheid komt over de prestatieafspraken tussen het Rijk en de provincies worden mogelijk aanvullende afspraken gemaakt met de gemeenten over hun stedelijke vernieuwingsprogramma's en projecten.

Toetsbare, meetbare en afrekenbare afspraken

In de communicatie met gemeenten willen we geen ruis laten ontstaan over de beoogde resultaten. Wij willen dat de resultaten van stedelijke vernieuwing worden geformuleerd in toetsbare termen en op basis van meetbare afspraken. Wij zullen daarom de beleidsdoelen in dit beleidskader uitwerken in meetbare indicatoren / criteria en deze als bijlage van een handreiking aan gemeenten meegeven. Wij zullen de gemeentelijke programma's en projecten beoordelen op de vraag of de geformuleerde resultaten daarvan meetbaar zijn en passen bij de rijksdoelen en provinciale prioriteiten zoals die in dit beleidskader zijn vastgelegd. Wij zullen de resultaten van de gemeentelijke programma's gedurende de periode zoveel mogelijk monitoren. Praktische informatie hierover treft u aan in de handreiking.

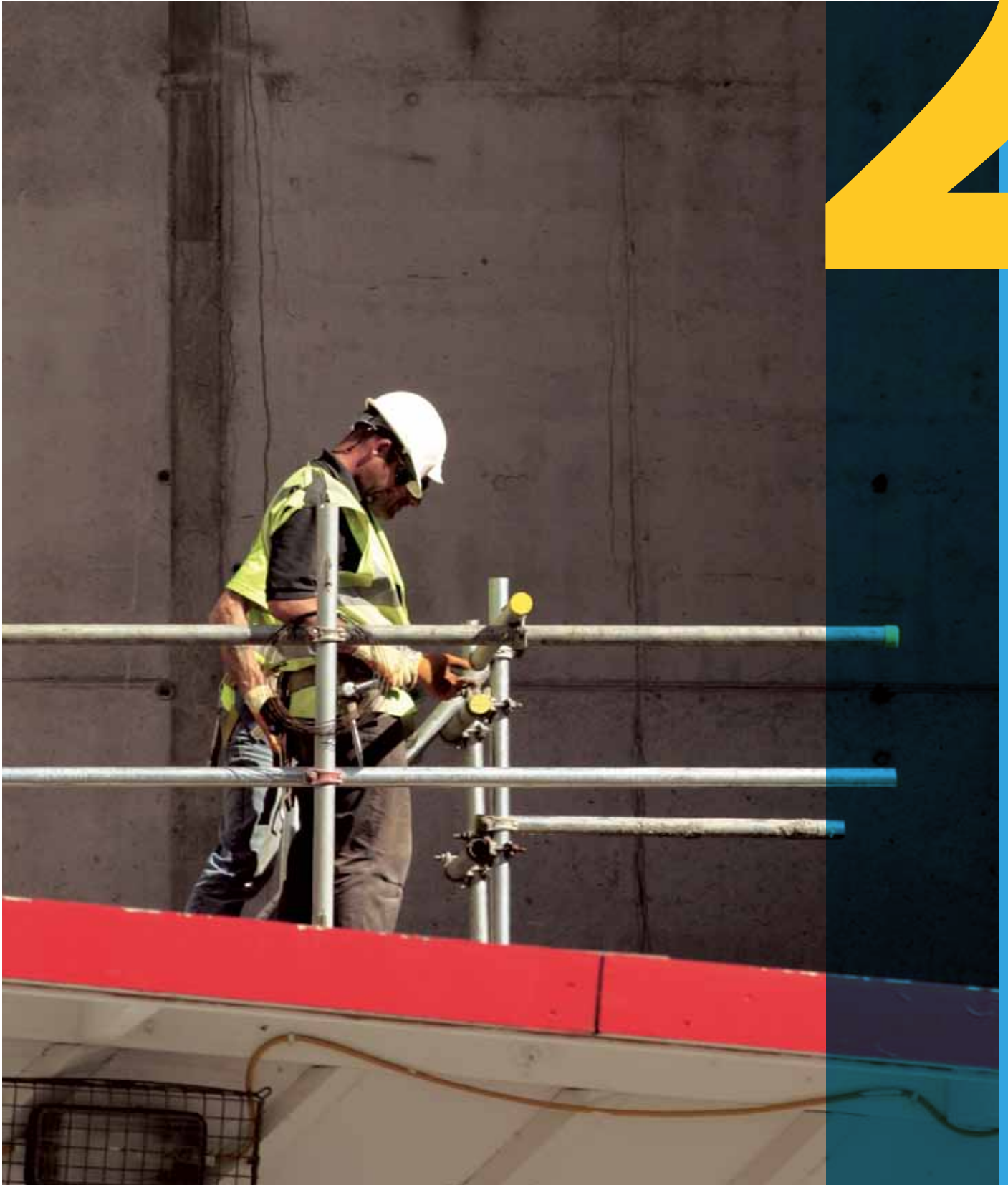
Handreiking

Wij zullen een handreiking opstellen voor de gemeenten als hulp bij het opstellen van hun meerjarenontwikkelingsprogramma (MOP) of notitie. Gemeenten kunnen deze hanteren bij het opstellen van hun programma's en projecten. De handreiking is bedoeld als hulp bij het aanvragen van het ISV-3 door gemeenten. Het document geeft de procedure voor het aanvragen van ISV gelden in de vorm van een stappenplan; het geeft tevens een aantal spelregels, praktische informatie en voorbeelden voor het concreet maken van (gemeentelijke project-/notitie-/programma)doelen.

WIJ WILLEN
GEEN RUIS LATEN
ONTSTAAN OVER
DE BEOOGDE
RESULTATEN

TERUGBLIK STEDELIJKE VERNIEUWING

2

In deze paragraaf geven wij een uiteenzetting over de ontwikkelingen op het gebied van stedelijke vernieuwing.

ISV beleid tot nu toe

Met haar stedelijke vernieuwingsbeleid beoogt het Rijk en in navolging daarvan de provincie vooral de gemeenten te stimuleren om tot stedelijke vernieuwing te komen. In ISV-2 is de nadruk meer komen liggen op maatwerk per gemeente. Daarom is het accent verschoven naar het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. In ISV-2 liggen de doelstellingen op de taakvelden wonen, economie, duurzaamheid, groen en blauw in én buiten de stad, zorgvuldig ruimtegebruik, milieu (bodem, geluid, lucht) en versterking van de sociale infrastructuur.

Het is lastig objectief vast te stellen in hoeverre deze doelen succesvol zijn geweest. Dat komt omdat het maatschappelijk effect (outcome) veel moeilijker meetbaar is dan de prestaties (output). De terugblik op de stedelijke vernieuwing is vooral gebaseerd op feedback van gemeenten en eigen ervaringen.

Provinciale doelstellingen binnen ISV

In ISV-2 zijn twee provinciale doelen toegevoegd: Versterking van sociaal culturele infrastructuur en de economische doelstelling. Veel van de ingediende projecten waren gericht op de sociaal culturele doelstelling. De toegevoegde economische doelstelling werkt maar ten dele. Voor de herstructurering van bedrijventerreinen wordt vaker een beroep gedaan op andere provinciale middelen, zoals de regeling Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik op Bedrijventerreinen (HIRB). Daarom wordt in ISV-3 de provinciale economische doelstelling concreter geformuleerd als onderdeel van een integrale doelstelling voor verbetering van leefbaarheid in de steden.

Door de toevoeging van de provinciale doelen zijn ISV-gelden breed in te zetten. Dat biedt de mogelijkheid om maatwerk te bieden. Verder draagt dat bij aan de integrale aanpak in stedelijke vernieuwing die bij evaluatie op rijksniveau een succesfactor is gebleken. Het beleid voor stedelijke vernieuwing functioneert vooral als vliegwiel voor het aantrekken van private investeringen en voor de aanpak van complexe projecten. De integrale aanpak kan op deze wijze sneller tot succes leiden dan een methode met een sectorale grondslag. Dit is gebleken uit gesprekken met gemeenten en uit evaluatie van UNA-ISV.

Als tweede positief effect wordt benoemd, dat de relatie met de provincie is verbeterd.

De aanpak van maatschappelijke vraagstukken en het bieden van maatwerk, vereist ook een integrale regionale aanpak. Dit werd bij ISV-2 vertaald in een grote nadruk op het wettelijke vereiste een regionale paragraaf op te nemen. Navraag bij gemeenten levert op, dat het maken van die paragraaf veel moeite heeft gekost en dat deze bij het contact tussen provincie en gemeente over de projecten en prestaties nauwelijks onderwerp van gesprek is.

DOOR DE TOEVOEGING VAN DE PROVINCIALE DOELEN ZIJN ISV-GELDEN BREED IN TE ZETTEN

Berekeningswijze ISV / multiplier

Noord-Holland hanteert als enige provincie een alternatieve berekeningswijze voor de toekenning van het ISV. Deze staat bekend als de multiplier. Dit houdt in dat het ISV daardoor moet dienen als vliegwiel om andere investeerders te verleiden en om nét dat beetje extra te geven om te zorgen dat lastige, complexe en integrale projecten toch van de grond komen.

Dit vliegwieleffect kan ook op een andere wijze bereikt worden. Bijvoorbeeld als gemeenten aannemelijk kunnen maken dat de gerealiseerde output van projecten en programma's daadwerkelijk een bijdrage leveren aan het oplossen van een maatschappelijk probleem. Ook heeft soms één project een enorm effect op de leefbaarheid van een heel gebied. Ook dat kun je bestempelen als vliegwieleffect. De meeste projecten worden niet alleen met overheidsgeld gefinancierd en gemeenten hebben zelf ook belang hebben bij de vliegwielwerking om met hetzelfde geld meer projecten te kunnen realiseren. De multiplier is dus geen noodzakelijk vereiste om het vliegwiel effect te bereiken met inzet van ISV-geld.

Een aantal gemeenten hebben aangegeven moeite te hebben om aan te tonen dat de multiplier wordt gehaald. Omdat projecten veelal worden uitgevoerd door ontwikkelaars vergt de multiplier inzicht in de boekhouding van deze private partijen, die dat inzicht niet altijd makkelijk (kunnen) geven. Gemeenten zouden blij zijn met afschaffing van het vereiste van de multiplier.

In het hoofdstuk 5 ‘financiële middelen’ van dit beleidskader geven wij aan hoe we in de ISV-3 periode met de multiplier om willen gaan.

Samenwerking met gemeenten

Vanuit gemeenten klinken er kritische geluiden over de toepassing en handhaving van subsidieregels bij uitvoering van ISV. In ISV-1 is begonnen met investering in stedelijke vernieuwing zonder dat sterk doordacht was hoe verantwoording achteraf zou moeten worden afgelegd. Door een intensieve inhaalslag aan het einde van de periode, zijn alsnog doelstellingen geformuleerd waarop gemeenten hebben verantwoord.

Om herhaling van deze situatie te voorkomen is in ISV-2 veel meer nadruk gelegd op het proces en de rechtmatigheid. Daarmee is de relatie tussen gemeenten en provincie verzakelijkt. De administratieve lasten voor gemeenten werden zwaarder. Dit is later weer een stuk verbeterd door invoering van de Single Information Single Audit (SiSa) systematiek. Na een invoeringsperiode bleek dat deze systematiek, die aansluit bij de verantwoording van gemeenten in de jaarrekening, over het algemeen bevalt.

Uit gesprekken met gemeenten blijkt, dat zij vooral behoefte hebben om tevoren beter te kunnen schatten wat de kans op subsidie is en welke inspanning daarvoor geleverd moet worden. Ook wordt verzocht om meer manoeuvreerruimte en flexibiliteit in te bouwen. De hoeveelheid vereisten, opgelegd in de periode ISV-2, roept soms de vraag op of de provincie gemeenten nog wel vertrouwt in de projecten die zij uitvoeren. In gesprekken met gemeenten blijkt, dat de betekenis van vereisten soms ook niet duidelijk is.

Vooral notitiegemeenten ondergaan de gevolgen van de verzakelijking van de relatie met de provincie in ISV-2. Zij moeten meer dan voorheen hun prestaties vooraf gedetailleerd benoemen en achteraf verantwoordwoorden. Maar het onderscheid in status tussen notitie- en programmagemeenten vinden vele gemeenten goed werken. Deze kanttekeningen sluiten aan bij de nieuwe doelstelling van het Rijk om minder administratieve lasten op te leggen en te monitoren in plaats van te verantwoorden in de periode ISV-3.

Bodemtaken provincie en gemeenten

Bij de uitvoering van bodemtaken als gevolg van het ISV was er soms verwarring over de taakverdeling. Om deze verwarring tegen te gaan heeft de provincie in de ISV-2 periode met alle gemeenten (en milieudiensten) een bestuurlijke overeenkomst gesloten waarin de taakverdeling is vastgelegd. Afgesproken is dat aan het eind van de ISV-2-periode een evaluatie van de taakovereenkomsten zal plaatsvinden en bezien zal worden of verlenging, eventueel na actualisatie, wenselijk is. Gezien de positieve geluiden van gemeenten en het lovende oordeel van de VROM inspectie over de taakovereenkomsten ligt verlenging voor de hand.

Kennisuitwisseling

Daarnaast vragen gemeenten naar een ander-soortige relatie met de provincie: sterkere inhoudelijke betrokkenheid en het faciliteren van vrijblijvende kennisdeling (tussen gemeenten onderling en provincie en gemeenten). De faciliterende rol van de provincie past goed bij de positie van middenbestuur en regisseur. Deze komt tot uiting in zgn. 'Loeren op Locatie' bijeenkomsten. Op deze momenten wisselen gemeenten informatie uit en delen we kennis met hen. Ook benutten wij deze bijeenkomsten om terugkoppeling van gemeenten te vragen op diverse onderwerpen. Met de nieuwe ISV-periode is er ook een kans om de relatie tussen gemeenten en provincie te wijzigen. Dit zal verder zijn beslag krijgen in de beleidsvoorstellen voor TWIN-H die later dit jaar volgen.

**GEMEENTEN HEBBEN
VOORAL BEHOEFTE
OM TEVOREN BETER
TE SCHATTEN WAT DE
KANS OP SUBSIDIE IS**

HOOFDLIJNEN RIJKSBELEIDSKADER

3

De doelstellingen van het Rijk voor het derde investeringstijdvak zijn vastgelegd in het Rijksbeleidskader ISV-3. Ten opzichte van het vorige tijdvak zijn er wijzigingen in de inhoudelijke onderdelen (doelstellingen) en het sturingsmodel.

Doelstellingen

Het Rijk formuleert in haar beleidskader de volgende algemene doelstellingen van stedelijke vernieuwing:

- 1 bevordering van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad;
- 2 bevordering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving;
- 3 bevordering van een gezonde en duurzame leefomgeving in het algemeen en in het bijzonder bodem en geluid.

Hieronder volgt per doelstelling een korte toelichting:

Woningvoorraad

Kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad staan centraal. Het Rijk voegt hieraan toe dat voor zover nodig rekening moet worden gehouden met een te verwachten afname van het aantal huishoudens. Voor zover nu valt te overzien zal dit in Noord-Holland slechts in een beperkt aantal gemeenten aan de orde zijn.

In veel gebieden gaat de veroudering van de woningvoorraad gepaard met kwaliteitsverlies. Ook kan veroudering betekenen dat woningen niet meer voldoen aan de stijgende eisen van bewoners. Bewoners met midden- en hogere inkomens verlaten daarom bepaalde stadswijken. Dat kan leiden tot ongewenste segregatie en concentratie van kwetsbare groepen in bepaalde wijken. Verbeteringsmaatregelen kunnen betrekking hebben op woningisolatie energiezuinigheid, indeling van de woning, of duurzaam (her)bouwen. Ook het doorbreken van een eenzijdige woningvoorraad in bepaalde wijken past bij deze doelstelling.

Fysieke kwaliteit leefomgeving

Het Rijk legt hierbij de nadruk op de volgende maatregelen:

- voldoende voorzieningen en kwaliteit van openbare ruimte;
- een grotere mate van functiemenging van wonen en werken en voorzieningen; kan bijdragen aan de levendigheid en veiligheid van wijken maar is voor het Rijk geen doel op zich;
- groen, water en recreatievoorzieningen in of nabij de wijk;

- verbindingen tussen woonwijken en recreatiegebieden en groenverbindingen buiten de stad;
- fysieke investeringen om ontmoetingen van bewoners in de wijk te stimuleren;
- fysieke investeringen die de veiligheid verbeteren of gevoelens van onveiligheid wegnemen, ook wat betreft (auto)verkeer.

Gezonde en duurzame leefomgeving

Deze doelstelling heeft – voor zover relevant voor de Provincie Noord-Holland – vooral betrekking op de bodemkwaliteit en geluidhinder.

- Voor wat betreft *bodemkwaliteit* wordt vooral verwezen naar het landelijk (Rijk, IPO, VNG) convenant 'bodemonwikkelingsbeleid en een aanpak spoedlocaties' dat op 10 juli 2009 door het Rijk, IPO, VNG en UvW ondertekend is. De voor ISV relevante veranderingen in het beleid hebben betrekking op drie aspecten:
  - 1 afspraken over de aanpak van spoedlocaties, met prioriteit voor de aanpak van locaties met humane risico's;
  - 2 betere samenhang tussen water- en bodembeleid, vooral gericht op het tegengaan van verontreiniging van grondwater;
  - 3 het verwerven van kennis en instrumenten voor het gebruik van de ondergrond voor bijvoorbeeld ondergronds bouwen, bodemenergie.

In het convenant worden op hoofdlijnen ook afspraken gemaakt over de budgetten die het Rijk voor bodem- (sanering) beschikbaar stelt. De budgetten worden vooral gekoppeld aan het eerste aspect.

- Wat betreft *geluidsoverlast* gaat het om de aanpak van zwaar geluidbelaste (> 65dB (A)) woningen langs wegen (niet zijnde rijkswegen). Het ISV-geld kan gebruikt worden voor geluidsisolatie van de woningen maar ook voor andere maatregelen als stil asfalt of verandering van de verkeersstructuur. Geluidsisolatie van woningen langs spoorwegen en rijkswegen is een directe rijkstaak geworden en valt niet meer onder ISV.

Decentralisatie

Er wordt in het rijksbeleidskader uitgebreid aandacht besteed aan de veranderingen die het gevolg zijn van toekomstige decentralisatie van het ISV-budget. De wettelijke vereisten die ertoe leidden dat de provincie gedetailleerde rijksdoelstellingen moest helpen uitvoeren worden vervangen door een beperkt afsprakenkader over de bijdrage van provincies aan de rijksdoelstellingen. Samen met het budget en afspraken over de wijze waarop provincie en rijk met elkaar omgaan in de periode 2010–2014 worden deze prestatieafspraken vastgelegd in een convenant. Het ISV wordt vanaf 2011 in het provinciefonds gestort en daarmee vervalt de plicht tot financiële verantwoording aan het Rijk. Er blijft wel een verantwoordingsplicht van GS aan PS en van de gemeenten aan de provincie voor het ISV dat zij van de provincie krijgen.

KWALITEIT EN
DIFFERENTIATIE
VAN DE WONING-
VOORRAAD
STAAN CENTRAAL

PROVINCIALE BELEIDSPRIORITEITEN

In deze paragraaf geven wij aan waar de provincie zich met ISV op wenst te richten.

Onze prioriteiten

Net als de vorige periode willen we aanvullend op het Rijksbeleidskader doelstellingen opnemen om nadruk te leggen op provinciale prioriteiten. Deze toevoeging maakt een toegespitste en op een aantal punten bredere inzet mogelijk van het ISV door gemeenten. Wij hebben gekozen voor drie provinciale beleidsprioriteiten:

- 1 balans bereiken tussen vraag en aanbod op het gebied van wonen;
- 2 versterking van de sociaal-culturele infrastructuur;
- 3 versterking van de stedelijke economie.

Dezelfde provinciale beleidsprioriteiten hebben wij ook in de ISV-2 periode gehanteerd. Ook omwille van de continuïteit willen we deze prioriteiten, met een aangepaste geactualiseerde invulling, ook gebruiken voor de komende periode. Hiermee willen we de integrale aanpak van stedelijke vernieuwing bevorderen en inspelen op de actuele maatschappelijke prioriteiten die wij zien in de Noord-Hollandse gemeenten. In deze paragraaf geven we ook aan welke invulling wij willen geven aan de Rijksdoelen wat betreft de onderwerpen bodem en water.

Hoe gaan we met de provinciale doelstellingen om? Het Rijksbeleidskader is voor ons het uitgangspunt. De doelstellingen van het Rijk, uitgewerkt in meetbare indicatoren, zijn voor ons een minimumpakket.

**VOOR DE LANGERE
TERMIJN GAAN WE
NOG STEEDS UIT VAN
EEN STEVIGE NIEUW-
BOUWOPGAVE**

Daarnaast vragen we gemeenten in hun programma of notitie aandacht te besteden aan de provinciale beleidsprioriteiten ten aanzien van wonen, versterking sociaal-culturele infrastructuur en versterking stedelijke economie. De gemeenten dienen deze provinciale prioriteiten mee te nemen en mee te wegen bij het opstellen van hun programma en notities.

Wonen

Naast de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad die opgenomen zijn in het rijksbeleidskader willen we met het ISV bijdragen aan de doelstellingen van onze komende woonvisie. Wij zullen daarin nadruk leggen op duurzaamheid en transformatie van de bestaande woningvoorraad. Met transformatie kan een meer gedifferentieerd aanbod worden bereikt dat aansluit op de woningbehoefte. Duurzaamheid betekent voor de woningbouw het duurzaam gebruik van materialen en een bijdrage aan energiebesparing en klimaatbeleid. Wat betreft de energiebesparing willen we aansluiten bij de doelen van het nationaal energiebesparingsplan 'Meer is Minder', waarin een doelstelling van 30% energiebesparing is opgenomen.

Kwantitatief bestaat er vooral in Noord-Holland Zuid, nog een aanzienlijke behoefte aan nieuwe woningen. Door de economische crisis dreigt sinds 2009 stagnatie in de woningbouw. Voor de langere termijn gaan we nog steeds uit van een stevige nieuwbouwopgave. Dit betekent overigens niet dat de aandacht voor kwaliteit verdwijnt. Maar om de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen en ouderen en jongeren aan een woning te helpen is het noodzakelijk dat er tot 2014 voldoende woningen binnenstedelijk bijgebouwd worden.

Doel is om te voorzien in de onafhankelijk en objectief vastgestelde behoefte aan woningen. De provincie wil in eerste instantie in de behoefte voorzien door verdichting en intensivering binnen de bestaande bebouwing. Vanwege de vergrijzing zal in de kwantitatieve bouwopgave ook de opgave voor nultreden-

woningen en zorgwoningen moeten worden meegenomen. In de provinciale structuurvisie en de provinciale woonvisie zal deze opgave in beeld gebracht worden. Het is aan de regio's en de gemeenten om dit verder uit te werken in concrete regionale actie plannen (RAP's), in samenhang met de versterking van de sociale infrastructuur rondom de woningen. De provincie zal, ondermeer via de provinciale monitor zorgwoningen, de match tussen vraag en aanbod inzichtelijker maken. Mede via de verstedelijkingsafspraken zullen middelen beschikbaar komen voor nieuwbouwprojecten op lastige locaties in de steden. De financiële ondersteuning in het kader van de stedelijke vernieuwing zal zich vooral richten op de bouw van zorgwoningen en de verbouw tot nultredenwoningen.

WIJ WILLEN BIJ VOORRANG DE INTEGRALE AANPAK VAN VITAAAL WONEN BEVORDEREN

Gewenst resultaat

Met deze provinciale beleidsprioriteit willen we bijdragen aan de volgende resultaten:

- voorzien in de regionale behoefte aan extra woningen onder andere voor starters, extra nultredenwoningen en extra zorgwoningen;
- groei van de totale woningvoorraad 2010-2014 in Noord-Holland met 54.250 woningen¹. Dit betekent 10.850 woningen per jaar;
- voor de periode 2010-2014 bedraagt de binnenstedelijke bouwopgave hiervoor ongeveer 21.700 woningen. In dit cijfer is de vervangende nieuwbouw voor gesloopte woningen niet meegenomen;
- extra zorgwoningen in Noord-Holland in de vorm van cluster-wonen, begeleid-wonen en woonservicecentra;
- een energiebesparing van tenminste 30% in alle nieuw te bouwen en te renoveren woningen.

1) Dit is de woningbouwopgave voor geheel Noord-Holland zoals opgenomen in de gebiedsdocumenten voor de verstedelijkingsafspraken 2010-2020. De opgave is inclusief de te bouwen woningen in de gemeenten Alkmaar, Amsterdam, Haarlem en Zaanstad die hun ISV-budget rechtstreeks van het Rijk en niet via de provincie ontvangen. Daarvan is de bijdrage van Amsterdam bepaald op 20.000 woningen. De exacte opgave voor de andere rechtstreekse gemeenten moet nog worden bepaald in de regionale actieplannen die de eerste helft van 2010 gereed zullen komen

Versterking van de sociaal-culturele infrastructuur

Wij willen de relatie tussen de ontwikkeling van de sociaal-culturele infrastructuur en de stedelijke vernieuwing versterken. Daarbij vinden we de samenwerking tussen het sociaal beleid en het beleid dat zich op de fysieke en economische leefomgeving richt van groot belang. Dat geldt niet alleen voor de sectoren zorg en welzijn maar ook voor cultuur en cultuurhistorie. Een voorbeeld: herbestemming van monumentale gebouwen en de inzet van culturele planologie bij inrichting en vormgeving van de openbare ruimte kan de ruimtelijke kwaliteit en (culturele) identiteit van een stad, wijk of dorp versterken. Bovendien kan het ook de participatie en betrokkenheid van bewoners bij de fysieke veranderingen in hun directe omgeving bevorderen.

Binnen de versterking van de sociaal-culturele infrastructuur willen wij bij voorrang de integrale aanpak van vitaal wonen bevorderen.

Bouwen en verbouwen is nodig om voldoende passende woningen te krijgen voor starters, jongeren, senioren en zorgvragers. Ons uitgangspunt is dat algemene voorzieningen in de woonomgeving voor iedereen toegankelijk en bruikbaar moeten zijn.

Door de vergrijzing en doorgaande extramuralisering neemt het aantal zorgvragers in buurten toe. De behoefte aan toegankelijke woningen met in de buurt zorg- en welzijnsvoorzieningen wordt groter. Ouderen blijven steeds langer zelfstandig wonen, ook als de vraag naar zorg groter wordt. Bij de inrichting van de woonomgeving dient het principe 'design for all' voorop te staan. De woonomgeving moet zo zijn ontworpen dat men op straat en bij het bezoeken van voorzieningen geen onoverkomelijke fysieke obstakels tegenkomt. Verder moet de woonomgeving in sociale zin veilig zijn en moeten er voldoende voorzieningen in de buurt zijn (zoals zorginstellingen, winkels, een postkantoor, etc). De kwaliteit van de leefomgeving, (het groen, de sfeer, de openbare ruimte en de nabijheid van voorzieningen) is essentieel voor het sociaal goed functioneren van woonwijken. Bibliotheken, dorps- en buurthuizen, sport en onderwijsvoorzieningen kunnen vaak in combinatie met elkaar worden ontwikkeld en daardoor een duurzame bijdrage aan de leefbaarheid vormen. Zeker als daar ook commerciële diensten (gemaksdiensten, detailhandel, horeca) in betrokken worden.

De oplossing moet komen van 'lokaal maatwerk'. Gemeenten zijn daarvoor de eerstverantwoordelijke bestuurslaag. Zij moeten samenwerken met woningcorporaties, zorginstellingen, bewonersorganisaties om te komen tot een compleet aanbod van voorzieningen. Combinaties van voorzieningen in flexibele vastgoedformules als 'multifunctionele accommodaties' (MFA's) en

‘woonservicecentra’ blijken succesvol. De provincie wil lokale partijen ondersteunen om dergelijke combinaties te maken. Het ISV is daarvoor in het verleden succesvol ingezet, dit succes willen we voortzetten.

Gewenst resultaat

- 1 Een ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving die ertoe leidt dat ouderen en mensen met een functiebeperking zo lang mogelijk in hun eigen leefomgeving kunnen functioneren.
- 2 Een compleet en wijkgericht aanbod van zorg- en sociale voorzieningen in de buurten.
- 3 Het realiseren van nieuwe zorginfrastructuur, zoals bijvoorbeeld (wijk)steunpunten, HOEDen en GOEDen.
- 4 Gecombineerde voorzieningen in formules als MFA's en woonservicecentra, die tot stand moeten komen in samenwerking tussen gemeenten, welzijnsorganisaties, zorgaanbieders, woningbouwcorporaties, zorgvragersorganisaties en zorgverzekeraars.

Herbestemming van cultureel erfgoed als identiteitsdragers van buurt, wijk of dorp

Als voorbeelden van maatregelen, die afhankelijk van de situatie kunnen leiden tot een goede vernieuwing van de stad (dorp) en de sociaal-culturele infrastructuur, kunnen wij noemen:

- ontmoetingsplaatsen in de openbare ruimte, zowel voor jongeren als voor ouderen, voor autochtonen en allochtonen;
- multifunctionele accommodaties waarbij de relaties met sociale netwerken bestaan en worden onderhouden;
- initiatieven brede school;
- ruimte voor sport en spel in de directe omgeving, ook in plattelandsgebieden;
- opvangvoorzieningen voor doelgroepen die buiten de boot vallen zoals zwerfjongeren en dak- en thuislozen;
- (opnieuw) geschikt gemaakte gebouwen voor culturele doeleinden, zoals theaters, podia, bibliotheken en musea;
- behoud door ontwikkeling van cultureel erfgoed door er een eigentijdse bestemming aan te geven;
- inzet van culturele planologie bij inrichting en vormgeving van de openbare ruimte en participatie van bewoners.

ALGEMEEN UITGANGSPUNT IS DAT RUIMTE VOOR ECONOMIE BEHOUDEN BLIJFT

Versterking van de stedelijke economie

Behoud of uitbreiding van ruimte voor economische activiteiten in bestaande stedelijke gebieden is van belang voor de werkgelegenheid en de verhoging van de arbeidsparticipatie.

Werkfuncties in de directe woonomgeving kunnen bijdragen aan de veiligheid op straat. Het aanbieden van kleinschalige, betaalbare en toegankelijke bedrijfsruimte bevordert bovendien het ondernemerschap en maakt het starters in ondernemersland makkelijker (broedplaatsfunctie). Het is daarnaast van groot belang dat in het bestaand bebouwd gebied voldoende ruimte voor bedrijfshuisvesting wordt gecreëerd om de vraag naar ruimte op nieuwe bedrijventerreinen zoveel mogelijk te beperken.

Een gezonde stadseconomie bevordert de werkgelegenheid en biedt mogelijkheden voor de bewoners om zich te ontplooiën. Werkfuncties met een wijkgericht afzetgebied (bijvoorbeeld reparatie, zorg, ambacht) horen in de woonomgeving thuis. Ook minder milieubelastende kleinschalige en creatieve werkfuncties kunnen prima een betaalbaar onderkomen tussen de woningen vinden. Dat heeft tot gevolg dat de acceptatie van en respect voor de werkfunctie in de wijk wordt vergroot. Voorwaarde is dat door een goede ruimtelijke planning en handhaving op het gebied van verkeer en milieu de hinder voor bewoners beperkt blijft. Een goede cohesie tussen wonen en werken schept een gunstig klimaat voor starters met innovatieve ideeën.

Anderzijds zijn in wijken situaties ontstaan waarin grootschalige milieubelastende werkfuncties de leefbaarheid in de weg zitten. Om gewenste stedelijke vernieuwing mogelijk te maken is soms bedrijfsverplaatsing nodig. Het ISV-geld kan mede ingezet worden om transformatie van bedrijfslocaties mogelijk te maken. Algemeen uitgangspunt is dat ruimte voor economie behouden blijft. Verlies aan ruimte voor economische activiteiten dient gecompenseerd te worden. Daarbij is het van belang dat er op regionale schaal ruimte is voor bedrijvigheid die toch uit milieuoverwegingen uit de herstructureringsgebieden of stedelijke gebieden moet verdwijnen.

Gewenst resultaat

Met deze beleidsprioriteit willen we een bijdrage leveren aan de volgende resultaten:

- Functiemenging. Dit geschiedt door in woongebieden geschikte bedrijfsruimten te behouden of tot stand te brengen. Te denken valt aan het ontwikkelen van bedrijfsruimte voor (door-) startende ondernemers in en bij woonwijken of in bedrijfsverzamelgebouwen. Het gaat hierbij om kleinschalige bedrijfsruimte en niet om kantoorfuncties.
- Verplaatsing van bedrijven indien noodzakelijk voor herstructurering of voor transformatie van werklocaties. Verplaatsingskosten voor transformatie kunnen uit de hogere grondopbrengst door omzetting naar een woonfunctie worden betaald. Van belang is dat de getransformeerde wijk ook ruimte biedt aan economische activiteiten die zich verdragen met de woonfunctie (functiemenging) en dat de te verplaatsen bedrijven een alternatieve locatie krijgen aangeboden.

Uitwerking rijksdoelstellingen bodemkwaliteit en water als basis van een gezonde en duurzame leefomgeving:

Bodem

In het Rijksbeleidskader ISV-3 is beschreven welke aspecten het Rijk belangrijk vindt. De provinciale Noord-Hollandse uitwerking daarvan is toegespitst op de aanpak van daadwerkelijke risico's op de zogenaamde spoedlocaties en op het saneren van bodems in relatie tot stedelijke vernieuwing. Omdat de informatievoorziening hierover van belang is, wordt ook aandacht gegeven aan een up-to-date Bodeminformatiesysteem.

ROND 2011 ZAL EEN 'MIDTERM REVIEW' PLAATSVINDEN

In tegenstelling tot ISV-2 zullen bodemtaken die samenhangen met andere kaders dan ISV, bijvoorbeeld het Besluit bodemkwaliteit, niet uitgevoerd kunnen worden in het kader van ISV en met inzet van ISV-budget. Dit betreft bijvoorbeeld taken als het opstellen van bodemkwaliteitskaarten en het genereren en verwerken van uiteenlopende data hiervoor. Overigens is de verwachting dat de onderzoeken op mogelijke spoedlocaties in belangrijke mate reeds in ISV-2 zijn uitgevoerd.

In het landelijk convenant is aangegeven, dat er rond 2011 een 'midterm review' zal plaatsvinden. Reden is dat er mogelijk sprake is van een disbalans tussen het beschikbare budget en de geformuleerde ambities. Mocht hieruit blijken dat het budget tekort schiet om de ambities te realiseren, dan kunnen de ambities mogelijk bijgesteld worden.

Gewenst resultaat

- Alle locaties met (mogelijk) risico's voor de volksgezondheid, de zogenaamde humane spoedlocaties, zullen worden onderzocht en indien nodig gesaneerd of beheerst;
- Alle locaties met (mogelijk) risico's op verspreiding van verontreinigende stoffen (spoedlocaties op basis van verspreidingsrisico's) en risico's voor ecosystemen (ecologische spoedlocaties) zullen worden onderzocht en indien nodig zoveel mogelijk gesaneerd of beheerst. Indien er sprake is van grootschalige grondwaterverontreiniging zal in samenwerking met betrokken partijen door middel van een gebiedsgerichte aanpak beheersing of sanering plaatsvinden;
- Nakomen afspraken met betrekking tot uitvoering van nazorg bij saneringslocaties met restverontreiniging;
- De stedelijke vernieuwing mag niet door bodemverontreiniging stagneren: belemmeringen van maatschappelijke ontwikkelingen door bodemverontreiniging zullen zoveel mogelijk weggenomen worden;
- Een operationeel en up to date gehouden Bodeminformatiesysteem maakt adequate informatievoorziening richting burgers en andere belanghebbenden mogelijk.

Water

De provincie wil, samen met de waterschappen en het Rijk, bereiken dat in steden en dorpen geen structurele wateroverlast of watertekort meer ontstaat. Daarnaast wil de provincie de kansen benutten om de omgevingskwaliteit in de stad te verbeteren door het inpassen van water en door het terugbrengen van de cultuurhistorische waarde van water.

Gewenst resultaat

De KRW-doelen voor de grond- en grondwaterkwaliteit worden in principe in 2015, maar uiterlijk in 2027 behaald.

FINANCIËLE MIDDELEN

Rijksmiddelen

Het totaal aan rijksmiddelen voor de Noord-Hollandse gemeenten die hun ISV-budget via de provincie ontvangen is € 34.030.000¹. Vier grote steden (Alkmaar, Amsterdam, Haarlem en Zaanstad) ontvangen hun ISV-budget rechtstreeks van het Rijk. Zie hieronder een overzicht (Tabel 1).

Voor de niet-rechtstreekse gemeenten in Noord-Holland is het budget ongeveer gehalveerd. De grootste achteruitgang zit in het budget voor bodemsanering dat tot een derde is teruggebracht ten opzichte van de periode 2005-2009. Het budget voor fysieke projecten is 35% minder dan de voorafgaande periode.

Zoals eerder in dit beleidskader vermeld, is met het Rijk afgesproken om het ISV voor de niet-rechtstreekse gemeenten vanaf 2011 rechtstreeks in het provinciefonds te storten in de vorm van een doeluitkering. Voor de besteding zullen nog aparte prestatieafspraken worden gemaakt met het Rijk. Dat betekent dat het regime voor besteding en verantwoording van deze gelden verandert en dat de Wet stedelijke vernieuwing niet meer van kracht zal zijn. Wij zullen na overleg met het Rijk nagaan op welke juridische basis wij het beleid voor stedelijke vernieuwing na 2011 vorm kunnen geven en hoe onze relatie met de gemeenten geformaliseerd wordt.

DE GROOTSTE ACHTERUITGANG ZIT IN HET BUDGET VOOR BODEMSANERING

In september 2009 maken wij aan de gemeenten in Noord-Holland indicatief bekend welk bedrag voor hen voor de gehele periode 2010-2014 beschikbaar zal zijn voor stedelijke vernieuwing. Wij zullen daarvoor een verdeelsleutel hanteren die rekening houdt met de reële opgave voor stedelijke vernieuwing en de beleidsprioriteiten die wij hanteren. Omwille van de continuïteit kiezen wij er voor om met dit beleidskader voor de gehele periode 2010-2014 aan de gemeenten duidelijkheid te verschaffen over de beleidsdoelen en de eisen die we stellen aan gemeentelijke programma's en projecten. Als in de loop van de periode meer duidelijkheid komt over de prestatieafspraken tussen rijk en provincies kunnen wij aanvullende afspraken maken met de gemeenten over hun stedelijke vernieuwingsprogramma's en projecten.

Tabel 1 | Rijksmiddelen voor ISV in de periode 2010-2014 (in miljoenen euro's)

Gebied	ISV-3 (excl bodem)	ISV-3 Bodem (indicatief)	Totaal
Rechtstreekse gemeenten Noord-Holland	202,15	63,78	265,93
w.v. Alkmaar	5,40	1,85	7,25
w.v. Amsterdam	176,14	56,85	232,98
w.v. Haarlem	13,36	1,94	15,30
w.v. Zaanstad	7,25	3,14	10,39
Niet-rechtstreekse gemeenten Noord-Holland	23,47	10,56	34,03
Rest Nederland	698,95	167,66	866,61
Totaal Nederland	924,57	242,0	1.166,57

1) Dit is inclusief een indicatief bedrag van € 10.560.000 aan middelen voor bodemsanering dat nog definitief door het Rijk moet worden vastgesteld.

Provinciale middelen

In 2008 hebben wij besloten om 10 miljoen euro van de zogenaamde tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H) te bestemmen voor stedelijke vernieuwing in Noord-Holland. Wij willen dit geld gericht inzetten voor stedelijke vernieuwingsprojecten die direct aansluiten bij het provinciale beleid.

We zullen de regels en criteria daarvoor nog nader vastleggen.

Multiplier: voor – nadelen

Wij willen bevorderen dat de gemeenten het ISV hanteren als vliegwiel. Het ISV moet andere investeringen in stedelijke vernieuwing helpen genereren. Ook private partijen (woningcorporaties, bedrijfsleven en anderen) moeten worden verleid om te investeren in het bestaand stedelijk gebied. Dat kan het beste door het ISV geld in te zetten voor de onrendabele onderdelen van investeringen en met de andere partijen daarbij af te spreken dat zij in het zelfde gebied gaan investeren.

Om dit te bewerkstelligen is in vorige perioden de multiplier als instrument ingezet. Dat wil zeggen dat de provincie bij de besteding van het ISV-geld als eis heeft gesteld dat tegenover de inzet van ISV-geld een veelvoud daarvan moet staan aan investeringen door de marktsector en gemeente. De multiplier werd voor programmameenten berekend over het totale programma van een gemeente, dus inclusief stedelijke vernieuwings-projecten waar geen ISV aan is besteed. Voor notitiegemeenten werd de multiplier per project getoetst.

Het hanteren van een multiplier op deze manier heeft bezwaren, zoals toegelicht in hoofdstuk 2. Met name wat betreft de administratieve lasten die het met zich meebrengt. Het voordeel van een multiplier is echter dat het partijen dwingt om afspraken te maken over het totale investeringsniveau in stads-vernieuwingsprojecten. Daarnaast zorgt het ervoor dat de stedelijke vernieuwing marktgericht blijft. Er moeten namelijk wel rendabele onderdelen in het programma zitten om commerciële partijen te interesseren om ook te investeren.

Gewijzigde hantering van de multiplier

Vanwege de genoemde voordelen kiezen wij ervoor om bij het beoordelen van gemeentelijke programma's en notities vooraf te toetsen of de verhouding tussen het ISV geld en de totale investeringen voldoende is. Aan het eind van de periode zullen wij toetsen of de afgesproken resultaten worden gehaald en niet of de financiële verdeling optimaal is geweest. Op deze wijze worden de administratieve lasten beperkt.

De afgelopen periode is gebleken dat de gehanteerde multipliers uit de ISV-2 periode over het algemeen haalbaar zijn. Voor de ISV-3 periode worden bij de beoordeling van het vliegwieleffect van gemeentelijke programma's en projecten dezelfde normen gehanteerd:

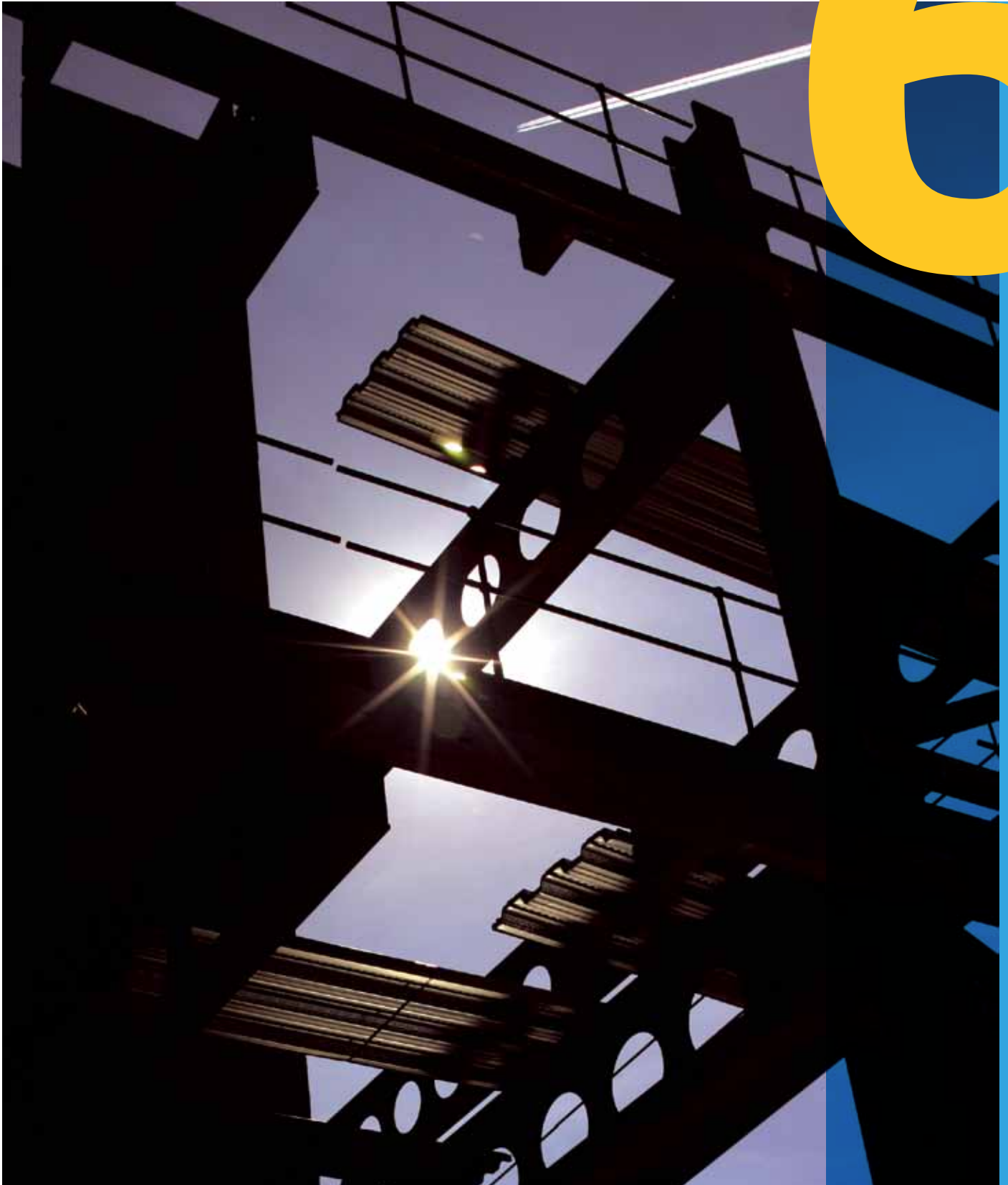
- in gebieden met een relatief gunstig investeringspotentieel wordt maximaal 1/15 deel van de totale geraamde kosten uitgekeerd;
- in gebieden met een relatief ongunstig investeringspotentieel (IJmond, West-Friesland en de Kop van Noord-Holland) wordt maximaal 1/12 deel van de totale geraamde kosten uitgekeerd.

Voor bodemsaneringsprojecten en geluidsaneringsprojecten worden lagere multipliers gehanteerd. Zie hiervoor de handreiking 'MOP en notitie ISV-3' en de speciale handreiking voor bodemsanering: 'Nieuw Bodemstede' die als bijlage daaraan is toegevoegd.

**WIJ WILLEN BEVORDEREN
DAT DE GEMEENTEN HET ISV
HANTEREN ALS VLEI GWIEL**

VEREISTEN VOOR GEMEENTELIJKE PROGRAMMA'S EN PROJECTEN

6

Status gemeenten

De Wet stedelijke vernieuwing maakt onderscheid tussen twee soorten gemeenten:

- 1 Programmameenten. Dit zijn grotere gemeenten die meerdere ISV-projecten uitvoeren. Zij krijgen de verplichting om hun opgaven voor ISV voor de komende periode vast te leggen in een meerjaren ontwikkelingsprogramma (MOP). De provincie stelt voor de behandeling van de MOP de hoogte van het indicatieve ISV vast. Na goedkeuring door GS van een MOP wordt dit bedrag voor de duur van het investeringsprogramma eenmalig toegekend en in jaarlijkse delen uitgekeerd.
- 2 Overige gemeenten (in Noord-Holland; notitie-gemeenten). Dit zijn kleinere gemeenten die over het algemeen slechts een klein aantal stedelijke vernieuwingsprojecten uitvoeren. Ook voor deze gemeenten wordt een indicatief investeringsbudget gereserveerd. Deze gemeenten kunnen vervolgens projecten indienen om een deel van het gereserveerde bedrag te kunnen ontvangen. In Noord-Holland vragen wij ook aan deze gemeenten om hun stedelijke vernieuwingsopgaven vast te leggen in een (eenvoudige) notitie, waarin een lange termijnvisie en een planning ten aanzien van stedelijke vernieuwing is opgenomen.

Wij hebben in 2004 16 gemeenten aangewezen als programmameenten voor de periode 2005–2009. Deze aanwijzing willen we voor de periode 2010–2014 ook hanteren. Indien een gemeente de status wil wijzigen kan zij daarvoor een gemotiveerd verzoek indienen bij GS. Motivering voor het wijzigen van de status kan gevonden worden in de aard en omvang van de stedelijke vernieuwingsopgave en het aantal uit te voeren projecten.

De volgende gemeenten zijn aangewezen als programmameenten:

- Amstelveen
- Bergen
- Beverwijk
- Bussum
- Den Helder
- Enkhuizen
- Haarlemmermeer
- Heemskerk
- Heemstede
- Heerhugowaard
- Hilversum
- Hoorn
- Huizen
- Purmerend
- Velsen
- Zandvoort

Tabel 2 | Het onderscheid tussen notitie- en programmameenten

Onderdeel	Notitiegemeente	Programmameente
Aanvraag	<ul style="list-style-type: none"> • Projectenlijst met beschrijving van doelen, eenvoudige begroting en planning • Separate aanvraag per project 	Meerjaren-ontwikkelingsprogramma met beschrijving van doelen, projecten, begroting en planning.
Reservering / beschikbaar stellen gelden	Op basis van de verdeelsleutel & de notities wordt het ISV bedrag gereserveerd	Op basis van de verdeelsleutel en het MOP wordt het ISV bedrag verleend
Daadwerkelijke uitkering	Na goedkeuring van een separate aanvraag voor een projectbijdrage vindt uitkering plaats in één of meerdere delen	Uitkering in vaste jaarlijkse termijnen.
Berekeningswijze ISV bijdrage	Op projectniveau	Op programmaniveau
Herijking	Januari 2014	Geen herijking
Integraal	Mag op projectniveau	Moet op programmaniveau.
Verantwoording	<ul style="list-style-type: none"> • Facultatieve voortgangsgesprekken (op verzoek provincie/gemeente) • Rapportage bij voltooiing project 	Jaarlijkse voortgangsgesprekken, eenmalige formele tussentijdse voortgangsrapportage en eindrapportage in 2015
Start project	Binnen 6 maanden na verlening en uiterlijk 31-12-2014	Voor 31-12-2014

WIJ STREVEN ERNAAR DAT DE MEERJAREN- PROGRAMMA'S BEKNOPT, HELDER EN DUIDELIJK ZIJN

Programmameenten

Wij streven ernaar dat de meerjarenprogramma's van de programmameenten beknopt, helder en duidelijk zijn. Veel van de onderbouwing van gemeentelijke doelen die in de ISV-2 programma's nog uitgebreid vermeld stond, kan vervangen worden door verwijzingen naar gemeentelijke structuurvisies of andere gemeentelijke plannen. Indien de gemeente een vastgestelde structuurvisie heeft dan moet het MOP bijdragen aan de doelstellingen die daarin vermeld staan. Wij verwachten daarnaast dat het MOP aansluit bij het Rijks- en provinciebeleid.

De meerjaren ontwikkelingsprogramma's moeten volgens de Wet stedelijke vernieuwing voldoen aan een aantal eisen, waarbij wij vooral nadruk leggen op de volgende elementen:

- een onderbouwde opgave van de gemeentelijk doelen, weergegeven in meetbare en toetsbare resultaten;
- de resultaten moeten zijn verwoord in meetbare termen die refereren aan de landelijke doelstellingen en provinciale beleidsprioriteiten in dit beleidskader;
- een financiële paragraaf waarin de totale te verwachten investeringen en opbrengsten voor stedelijke vernieuwing voor de periode 2010-2014 in beeld worden gebracht inclusief investeringen van derden.

Wij zullen bij het beoordelen van de gemeentelijke programma's ook toetsen of de ISV-middelen in een aanvaardbare verhouding staan met de totale investeringen zoals wij in de paragraaf financiële middelen hebben vermeld. Na goedkeuring van het gemeentelijk programma wordt het ISV voor de totale periode toegekend en kan de gemeente het programma uitvoeren. De provincie houdt door middel van voortgangsgesprekken en eigen monitoring zicht op de resultaten. Verantwoording over het totale programma vindt plaats aan het eind van de periode.

Notitiegemeenten

Net als voor programmameenten maken wij voor de overige gemeenten in 2009 indicatief bekend hoe groot het budget is waarop zij aanspraak kunnen maken. De gemeenten worden vervolgens uitgenodigd een lijst met projecten in te dienen die zij in de periode 2010-2014 met behulp van ISV-geld willen uitvoeren. De informatie die wij over deze projecten willen ontvangen zullen we nader specificeren in een format. Wij zullen van deze vooraangemelde projecten beoordelen of zij aansluiten bij de Rijks- en provinciale doelstellingen voor ISV en of zij voldoen aan de eis van een goede verhouding tussen ISV en totale investering.

Wij kunnen vervolgens het indicatieve budget voor de aangemelde projecten reserveren. Definitieve toekenning van het ISV vindt plaats aan de hand van een aanvraag van de gemeente als het project uitvoeringsgereed is. Als het budget is gereserveerd kunnen gemeenten andere, niet eerder aangemelde, projecten indienen, maar moeten dit wel motiveren. In januari 2014 zal een herijking plaatsvinden waarbij het niet-bestede geld opnieuw over de gemeenten kan worden verdeeld.

Regionale afstemming

De Wet stedelijke vernieuwing vereist ook dat gemeenten over hun plannen overleggen en dat zij de inhoud met elkaar afstemmen.

Het MOP / de notitie dient bovenlokaal te zijn afgestemd met regiogemeenten. Daarnaast moet het MOP / de notitie aansluiten bij bestaande én toekomstige regionale ontwikkelingen.

Hoe afstemming plaatsvindt is vrij. Wel verwachten wij dat afstemming plaatsvindt op bestuurlijk niveau. Dit kan bijvoorbeeld door het MOP / de notitie te laten goedkeuren in een regionaal bestuurlijk overleg. De gemeente dient aan te tonen dat deze afstemming is geslaagd. Dit kan zij doen door bijvoorbeeld een vastgesteld gespreksverslag van het regionaal bestuurlijk overleg toe te zenden.

Indien geen overeenstemming wordt bereikt, dan stelt de provincie het op prijs hierover geïnformeerd te worden. Indien gewenst is de provincie bereid op te treden als intermediair.

TRAJECT VASTSTELLING BELEIDSKADER, VERDEELSLEUTEL EN VERORDENING

Traject vaststelling Beleidskader, verdeelsleutel en verordening

2009

25 augustus	Beleidskader ISV-3 en handreiking voor gemeenten voorlopig vaststellen in GS
25 augustus	Indicatief budget per gemeente en status gemeenten vaststellen in GS
Na 25 augustus	Brief aan gemeenten met inhoud voorlopig beleidskader, indicatief budget en status
22 september	Vaststellen verordening ISV-3 in GS
5 oktober	behandeling beleidskader en verordening ISV-3 in Statencommissie ROG
16 november	Vaststellen verordening in PS
Eind november	Verspreiden definitief beleidskader en verordening

Beoordelingstraject gemeentelijke plannen en subsidieverlening

Formeel zullen beleidskader, handreiking en verordening beschikbaar zijn vanaf 15-10-09. Dat is laat voor die gemeenten die tijdig willen kunnen starten met projecten in de ISV-3 periode. Daarom wordt het beleidskader en de handreiking al onderhands beschikbaar gesteld na 25 augustus 2009 en de verordening begin september 2009. Snelle gemeenten kunnen dan aan de slag om begin 2010 klaar te zijn om te starten. Andere gemeenten zullen meer tijd nodig hebben. Daarom zijn er twee schema's in hoofdlijnen om programma's en notities eerst in concept ambtelijk en vervolgens definitief bestuurlijk te beoordelen. De provincie zal de snellere gemeenten in november/december 2009 ambtelijk kunnen adviseren over hun concept plannen. Daarna kunnen gemeenten hun definitieve (bestuurlijk vastgestelde) plannen ter goedkeuring bij de provincie indienen. De omvang van de beoordelingsoperatie is zo groot, dat 1 mei de eerst mogelijke formele startdatum wordt voor ISV-3 projecten.

Schema

Eerste ronde (voor snelle gemeenten)		Tweede ronde	
20 november 2009	inleverdatum voor concept gemeentelijke plannen	8 januari 2010	inleverdatum voor concept gemeentelijke plannen
20 december 2009	ambtelijke advisering provincie over concept gemeentelijke plannen	8 februari 2010	ambtelijke advisering provincie over concept gemeentelijke plannen
1 maart 2010	inleverdatum definitieve (bestuurlijk vastgestelde) plannen	1 mei 2010	inleverdatum definitieve (bestuurlijk vastgestelde) plannen
1 mei 2010	uiterste datum GS-besluit over gemeentelijke plannen	1 juli 2010	uiterste datum GS-besluit over gemeentelijke plannen

BIJLAGE 1

VERORDENING STEDELIJKE VERNIEUWING NOORD-HOLLAND 2010

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland maken overeenkomstig artikel 136 van de Provinciewet bekend dat Provinciale Staten van Noord-Holland in hun vergadering van 17 november 2009, onder 2009-53955, het volgende besluit hebben genomen:

Provinciale Staten van Noord-Holland;

- Overwegende dat er een verordening voor stedelijke vernieuwing voor het investerings-tijdvlak 2010-2014 dient te komen;
- Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten;
- Gelet op artikel 6 lid 4 van de Wet stedelijke vernieuwing;

Besluiten vast te stellen de Verordening stedelijke vernieuwing Noord-Holland 2010:

1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a Stedelijke vernieuwing: op het in Noord-Holland stedelijk gebied gerichte inspanningen die strekken tot verbetering van de leefbaarheid en veiligheid, bevordering van een duurzame ontwikkeling en verbetering van de woon- en milieukwaliteit, versterking van het economisch draagvlak, versterking van culturele kwaliteiten, bevordering van de sociale samenhang, verbetering van de bereikbaarheid, verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte of anderszins tot structurele kwaliteitsverhoging van dat stedelijk gebied;
- b Programmameente: een door Gedeputeerde Staten aangewezen gemeente in Noord-Holland waarvan gelet op de aard en omvang van de stedelijke vernieuwingsopgave een ontwikkelingsprogramma wordt verlangd om in aanmerking te komen voor een investeringsbudget;
- c Notitiegemeente: een gemeente in Noord-Holland die niet door Gedeputeerde Staten is aangewezen als programmameente, met uitzondering van de gemeenten Haarlem, Amsterdam, Alkmaar en Zaanstad;

- d Ontwikkelingsprogramma: programma voor de periode 2010-2014 als bedoeld in artikel 7, eerste lid van de Wet;
- e Spoedlocatie: locatie als bedoeld in artikel 37 van de Wet bodembescherming;
- f Wet: Wet stedelijke vernieuwing.

Artikel 2

investeringsbudget

Gedeputeerde Staten nemen bij het verstrekken van investeringsbudgetten op grond van artikel 5, vierde lid van de Wet, de volgende bepalingen in acht.

2 VERDEELSYSTEEM

Artikel 3

verdeelsysteem

- lid 1 Gedeputeerde Staten stellen voor de verdeling van het totale budget voor stedelijke vernieuwing een verdeelsleutel vast.
- lid 2 Op grond van het verdeelsysteem wordt berekend:
  - a het investeringsbudget voor programmameenten;
  - b de reservering van het totale investeringbudget voor notitiegemeenten.

3 PROGRAMMAMEENTEN

Artikel 4

procedure

- lid 1 Een programmameente dient bij Gedeputeerde Staten een ontwikkelingsprogramma in.
- lid 2 De besteding van het investeringsbudget bedraagt niet meer dan:
  - a 25% van de geraamde kosten voor onderzoek naar en uitvoering van bodemsanering;
  - b 50% van de geraamde kosten voor onderzoek en sanering van een spoedlocatie;
  - c 100% van de geraamde kosten voor historisch onderzoek en oriënterend onderzoek nieuwe stijl van mogelijke spoedlocaties;

- d 50% van de geraamde kosten voor het aanpassen en het onderhouden van bodem-informatiesystemen;
- e 100% van de geraamde kosten voor nazorg en beheer op basis van een overeenkomst met betrekking tot een bodemsaneringsproject, tussen de Provincie Noord-Holland en de gemeente;
- f 100% van de geraamde kosten voor geluidsanering van woningen, die op 1 juli 1987 een geluidsbelasting vanwege een weg onderonden van ten minste 65 dB(a), dan wel tenminste 60 dB(a) indien zij deel uitmaakten van een verzameling woningen waarvan ten minste één woning een geluidsbelasting vanwege een weg ondervond van ten minste 65 dB(a), met uitzondering van locaties die zijn gelegen nabij Rijks- of spoorwegen (A-lijst), bedraagt het investeringsbudget 100% van de totale geraamde kosten;
- g 1/12e deel van de geraamde kosten voor overige stedelijke vernieuwing in de gemeenten Beverwijk, Den Helder, Enkhuizen, Heemskerk, Hoorn, Velsen;
- h 1/15^e deel van de geraamde kosten voor overige stedelijke vernieuwing.

Lid 3 De kosten die op grond van de Wet bodem-bescherming te verhalen zijn worden op de in het tweede lid, onder a en b, genoemde percentages in mindering gebracht.

Artikel 5

voortgang

Op verzoek van Gedeputeerde Staten dient een programmameente bij Gedeputeerde Staten een voortgangsrapportage in.

Artikel 6

vaststelling

Gedeputeerde Staten kunnen regels met betrekking tot de verantwoording vanaf 1 januari 2011 vaststellen.

Artikel 7

verplichting

Een programmameente is verplicht uiterlijk 31 december 2014 te starten met de uitvoering van de activiteiten zoals opgenomen in het ontwikkelingsprogramma.

4 NOTITIEGEMEENTEN

Artikel 8

procedure

lid 1 Een notitiegemeente kan bij Gedeputeerde Staten een lijst met de voorgenomen stedelijke vernieuwingsactiviteiten indienen.

Artikel 9

aanvraag investeringsbudget

lid 1 Een notitiegemeente kan bij Gedeputeerde Staten per project een aanvraag, als bedoeld in artikel 7 vijfde lid van de Wet, indienen.

lid 2 De aanvraag moet zijn ingediend voordat met het project is gestart.

lid 3 In afwijking van het tweede lid dient een aanvraag die betrekking heeft op meerwerk, voor een bodemsaneringsproject waarvoor reeds een investeringsbudget is verleend, te zijn ingediend voordat het project is uitgevoerd.

Artikel 10

investeringsbudget voor bodemsanering

lid 1 Voor onderzoek naar en uitvoering van bodemsanering bedraagt het investeringsbudget 25% van de totale geraamde kosten.

lid 2 Voor onderzoek en sanering van een spoedlocatie bedraagt het investeringsbudget 50% van de totale geraamde kosten.

lid 3 De kosten die op grond van de Wet bodem-bescherming te verhalen zijn worden op de in het eerste en tweede lid genoemde investeringsbudgetten in mindering gebracht.

- lid 4 Voor historisch onderzoek en oriënterend onderzoek nieuwe stijl van mogelijke spoedlocaties bedraagt het investeringsbudget 100% van de geraamde kosten.
- lid 5 Voor het aanpassen en het onderhouden van bodeminformatiesystemen bedraagt het investeringsbudget 50% van de geraamde kosten.
- lid 6 Voor nazorg en beheer op basis van een overeenkomst met betrekking tot een bodemsaneringsproject, tussen de Provincie Noord-Holland en de gemeente bedraagt het investeringsbudget 100% van de geraamde kosten.

Artikel 11

investeringsbudget voor geluidssanering

Voor geluidssanering van woningen, die op 1 juli 1987 een geluidsbelasting vanwege een weg ondervonden van ten minste 65 dB(a), dan wel tenminste 60 dB(a) indien zij deel uitmaakten van een verzameling woningen waarvan ten minste één woning een geluidsbelasting vanwege een weg ondervond van ten minste 65 dB(a), met uitzondering van locaties die zijn gelegen nabij Rijks- of spoorwegen (A-lijst), bedraagt het investeringsbudget 100% van de totale geraamde kosten.

Artikel 12

investeringsbudget voor overige stedelijke vernieuwing

- lid 1 Voor de gemeenten Andijk, Anna Paulowna, Drechterland, Harenkarspel, Koggenland, Medemblik, Niedorp, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel, Uitgeest, Wervershoof, Wieringen, Wieringermeer en Zijpe bedraagt het investeringsbudget voor overige stedelijke vernieuwing 1/12^e deel van de totale geraamde projectkosten.
- lid 2 Het investeringsbudget voor overige stedelijke vernieuwing bedraagt 1/15^e deel van de totale geraamde projectkosten.

Artikel 13

verplichting

Een notitiegemeente is verplicht uiterlijk 31 december 2014 te starten met de uitvoering van de projecten waarvoor een investeringsbudget is verleend.

Artikel 14

Herijking

- lid 1 Gedeputeerde Staten kunnen de reservering bedoeld in artikel 10, tweede lid, vanaf januari 2014 wijzigen en herverdelen over de notitiegemeenten, indien blijkt dat de voorgenomen activiteiten niet binnen het investeringstijdvak gerealiseerd kunnen worden.

- lid 2 Alvorens tot herverdeling over te gaan geven Gedeputeerde Staten een notitiegemeente, bedoeld in het eerste lid de mogelijkheid om, binnen een door Gedeputeerde Staten te bepalen termijn, aan te tonen dat het resterende gereserveerde budget voor 31 december 2014 aangevraagd zal worden.

Artikel 15

verantwoording

Gedeputeerde Staten kunnen regels met betrekking tot de financiële verantwoording vanaf 1 januari 2011 vaststellen.

5 SLOTBEPALINGEN

Artikel 16

hardheidsclausule

In bijzondere omstandigheden kunnen Gedeputeerde Staten afwijken van één of meer bepalingen van deze verordening.

Artikel 17

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening stedelijke vernieuwing Noord-Holland 2010.

Artikel 18

Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2010.

Stedelijke vernieuwing in Noord-Holland 2010-2014

Provinciale uitwerking van het rijksbeleidskader ISV-3

COLOFON

Uitgave

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Redactie

Provincie Noord-Holland
Directie Beleid | Sector Ruimtelijke Inrichting

Fotografie

Dirk-Jan van Dijk Fotografie
Martijn Beekman
Merlin Daleman

Grafische verzorging

FUNCKE Communications & Design

Drukwerk

Thieme Grafimedia Groep

Oplage

300 exemplaren

Haarlem, december 2009

HAARLEM, DECEMBER 2009

KADER ISV-3